

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем
Навчальна дисципліна «Комп'ютерні системи»

Звіт з лабораторної роботи №1
на тему «Дослідження кількості інформації
при різних варіантах кодування»

Роботу виконав
Студент 3 курсу
КІ, група СА
Кравченко В'ячеслав
Васильович

Мета: Дослідити імовірнісні параметри української мови для оцінки кількості інформації текстів. Дослідити вплив різних методів кодування інформації на її кількість.

Хід роботи

Дослідження кількості інформації в тексті

1. Оберіть 3 текстових файла різного тематичного та лінгвістичного спрямування (файли також є у репозиторії):
 - [Об'єкт SCP-173](#)
 - [Гальмування двигуном](#)
 - [Перекладений текст пісні Rick Astley - Never Gonna Give You Up \(натисніть, щоб пійматися на рікролл українською\)](#)
2. Переконайтесь, що тексти, які ви використовуєте є унікальними і не повторюються у ваших колег! Використовуйте наявні електронні засоби зв'язку та документообігу, щоб уникнути дублювання! Вдруге аналіз того самого тексту не зараховується!
 - Заради цього створено мною [цей документ](#)
3. Код створеної програми міститься у репозиторії, посилання буде вкінці.

Результат роботи програми:

```
Файл для аналізу: scp_1.txt
Загальна кількість символів файлу: 1216

Відносна частота появи літери "a" у тексті = 0,0559210526315789 ; Літера присутня у тексті: 68 разів.
Відносна частота появи літери "б" у тексті = 0,0271381578947368 ; Літера присутня у тексті: 33 разів.
Відносна частота появи літери "в" у тексті = 0,0493421052631579 ; Літера присутня у тексті: 60 разів.
Відносна частота появи літери "г" у тексті = 0,00986842105263158 ; Літера присутня у тексті: 12 разів.
Відносна частота появи літери "ґ" у тексті = 0 ; Літера присутня у тексті: 0 разів.
Відносна частота появи літери "д" у тексті = 0,0279605263157895 ; Літера присутня у тексті: 34 разів.
Відносна частота появи літери "е" у тексті = 0,0625 ; Літера присутня у тексті: 76 разів.
Відносна частота появи літери "є" у тексті = 0,0148026315789474 ; Літера присутня у тексті: 18 разів.
Відносна частота появи літери "ж" у тексті = 0,00657894736842105 ; Літера присутня у тексті: 8 разів.
Відносна частота появи літери "з" у тексті = 0,0222039473684211 ; Літера присутня у тексті: 27 разів.
Відносна частота появи літери "и" у тексті = 0,0592105263157895 ; Літера присутня у тексті: 72 разів.
Відносна частота появи літери "і" у тексті = 0,0493421052631579 ; Літера присутня у тексті: 60 разів.
Відносна частота появи літери "ї" у тексті = 0,00246710526315789 ; Літера присутня у тексті: 3 разів.
Відносна частота появи літери "й" у тексті = 0,0230263157894737 ; Літера присутня у тексті: 28 разів.
Відносна частота появи літери "к" у тексті = 0,0361842105263158 ; Літера присутня у тексті: 44 разів.
Відносна частота появи літери "л" у тексті = 0,0205592105263158 ; Літера присутня у тексті: 25 разів.
Відносна частота появи літери "м" у тексті = 0,0287828947368421 ; Літера присутня у тексті: 35 разів.
Відносна частота появи літери "н" у тексті = 0,0847039473684211 ; Літера присутня у тексті: 103 разів.
Відносна частота появи літери "о" у тексті = 0,100328947368421 ; Літера присутня у тексті: 122 разів.
Відносна частота появи літери "п" у тексті = 0,0328947368421053 ; Літера присутня у тексті: 40 разів.
Відносна частота появи літери "р" у тексті = 0,0534539473684211 ; Літера присутня у тексті: 65 разів.
Відносна частота появи літери "с" у тексті = 0,0304276315789474 ; Літера присутня у тексті: 37 разів.
Відносна частота появи літери "т" у тексті = 0,0567434210526316 ; Літера присутня у тексті: 69 разів.
Відносна частота появи літери "у" у тексті = 0,0328947368421053 ; Літера присутня у тексті: 40 разів.
Відносна частота появи літери "ф" у тексті = 0,00164473684210526 ; Літера присутня у тексті: 2 разів.
Відносна частота появи літери "х" у тексті = 0,00904605263157895 ; Літера присутня у тексті: 11 разів.
Відносна частота появи літери "ц" у тексті = 0,00328947368421053 ; Літера присутня у тексті: 4 разів.
Відносна частота появи літери "ч" у тексті = 0,00986842105263158 ; Літера присутня у тексті: 12 разів.
Відносна частота появи літери "ш" у тексті = 0,00411184210526316 ; Літера присутня у тексті: 5 разів.
Відносна частота появи літери "щ" у тексті = 0,000822368421052632 ; Літера присутня у тексті: 1 разів.
Відносна частота появи літери "ь" у тексті = 0,00904605263157895 ; Літера присутня у тексті: 11 разів.
Відносна частота появи літери "ю" у тексті = 0,00411184210526316 ; Літера присутня у тексті: 5 разів.
Відносна частота появи літери "я" у тексті = 0,0205592105263158 ; Літера присутня у тексті: 25 разів.

Середня ентропія нерівноймовірного алфавіту у заданому тексті: 4,33820760849823
Кількість інформації у тексті: 659,407556491731
```

Файл для аналізу: brake_2.txt
Загальна кількість символів файлу: 7338

Відносна частота появи літери "a" у тексті = 0,0806759334968656 ; Літера присутня у тексті: 592 разів.
Відносна частота появи літери "б" у тексті = 0,0160806759334969 ; Літера присутня у тексті: 118 разів.
Відносна частота появи літери "в" у тексті = 0,0509675660943036 ; Літера присутня у тексті: 374 разів.
Відносна частота появи літери "г" у тексті = 0,0177159989097847 ; Літера присутня у тексті: 130 разів.
Відносна частота появи літери "ґ" у тексті = 0 ; Літера присутня у тексті: 0 разів.
Відносна частота появи літери "д" у тексті = 0,0363859362224039 ; Літера присутня у тексті: 267 разів.
Відносна частота появи літери "е" у тексті = 0,0496047969473971 ; Літера присутня у тексті: 364 разів.
Відносна частота появи літери "є" у тексті = 0,00790406105205778 ; Літера присутня у тексті: 58 разів.
Відносна частота появи літери "ж" у тексті = 0,00926683019896429 ; Літера присутня у тексті: 68 разів.
Відносна частота появи літери "з" у тексті = 0,0235759062414827 ; Літера присутня у тексті: 173 разів.
Відносна частота появи літери "и" у тексті = 0,0630962115017716 ; Літера присутня у тексті: 463 разів.
Відносна частота появи літери "і" у тексті = 0,0491959662033252 ; Літера присутня у тексті: 361 разів.
Відносна частота появи літери "ї" у тексті = 0,00517852275824475 ; Літера присутня у тексті: 38 разів.
Відносна частота появи літери "й" у тексті = 0,00817661488143908 ; Літера присутня у тексті: 60 разів.
Відносна частота появи літери "к" у тексті = 0,0332515671845189 ; Літера присутня у тексті: 244 разів.
Відносна частота появи літери "л" у тексті = 0,0331152902698283 ; Літера присутня у тексті: 243 разів.
Відносна частота появи літери "м" у тексті = 0,0342055055873535 ; Літера присутня у тексті: 251 разів.
Відносна частота появи літери "н" у тексті = 0,0756336876533115 ; Літера присутня у тексті: 555 разів.
Відносна частота появи літери "о" у тексті = 0,0902153175252112 ; Літера присутня у тексті: 662 разів.
Відносна частота появи літери "п" у тексті = 0,0287544289997274 ; Літера присутня у тексті: 211 разів.
Відносна частота появи літери "р" у тексті = 0,0363859362224039 ; Літера присутня у тексті: 267 разів.
Відносна частота появи літери "с" у тексті = 0,0362496593077133 ; Літера присутня у тексті: 266 разів.
Відносна частота появи літери "т" у тексті = 0,053147996729354 ; Літера присутня у тексті: 390 разів.
Відносна частота появи літери "у" у тексті = 0,0317525211229218 ; Літера присутня у тексті: 233 разів.
Відносна частота появи літери "ф" у тексті = 0,00095393840283456 ; Літера присутня у тексті: 7 разів.
Відносна частота появи літери "х" у тексті = 0,00804033796674843 ; Літера присутня у тексті: 59 разів.
Відносна частота появи літери "ц" у тексті = 0,0050422458435541 ; Літера присутня у тексті: 37 разів.
Відносна частота появи літери "ч" у тексті = 0,0155355682747343 ; Літера присутня у тексті: 114 разів.
Відносна частота появи літери "ш" у тексті = 0,00558735350231671 ; Літера присутня у тексті: 41 разів.
Відносна частота появи літери "щ" у тексті = 0,00558735350231671 ; Літера присутня у тексті: 41 разів.
Відносна частота появи літери "ь" у тексті = 0,0215317525211229 ; Літера присутня у тексті: 158 разів.
Відносна частота появи літери "ю" у тексті = 0,00885799945489234 ; Літера присутня у тексті: 65 разів.
Відносна частота появи літери "я" у тексті = 0,0249386753883892 ; Літера присутня у тексті: 183 разів.

Середня ентропія нерівномірного алфавіту у заданому тексті: 4,46480594664132
Кількість інформації у тексті: 4095,34325455675

Файл для аналізу: rick_3.txt
Загальна кількість символів файлу: 832

Відносна частота появи літери "a" у тексті = 0,0697115384615385 ; Літера присутня у тексті: 58 разів.
Відносна частота появи літери "б" у тексті = 0,0276442307692308 ; Літера присутня у тексті: 23 разів.
Відносна частота появи літери "в" у тексті = 0,0396634615384615 ; Літера присутня у тексті: 33 разів.
Відносна частота появи літери "г" у тексті = 0,00961538461538462 ; Літера присутня у тексті: 8 разів.
Відносна частота появи літери "ґ" у тексті = 0 ; Літера присутня у тексті: 0 разів.
Відносна частота появи літери "д" у тексті = 0,0204326923076923 ; Літера присутня у тексті: 17 разів.
Відносна частота появи літери "е" у тексті = 0,0997596153846154 ; Літера присутня у тексті: 83 разів.
Відносна частота появи літери "є" у тексті = 0,00600961538461538 ; Літера присутня у тексті: 5 разів.
Відносна частота появи літери "ж" у тексті = 0,0252403846153846 ; Літера присутня у тексті: 21 разів.
Відносна частота появи літери "з" у тексті = 0,0240384615384615 ; Літера присутня у тексті: 20 разів.
Відносна частота появи літери "и" у тексті = 0,0733173076923077 ; Літера присутня у тексті: 61 разів.
Відносна частота появи літери "і" у тексті = 0,03125 ; Літера присутня у тексті: 26 разів.
Відносна частота появи літери "ї" у тексті = 0 ; Літера присутня у тексті: 0 разів.
Відносна частота появи літери "й" у тексті = 0,0108173076923077 ; Літера присутня у тексті: 9 разів.
Відносна частота появи літери "к" у тексті = 0,0444711538461538 ; Літера присутня у тексті: 37 разів.
Відносна частота появи літери "л" у тексті = 0,0276442307692308 ; Літера присутня у тексті: 23 разів.
Відносна частота появи літери "м" у тексті = 0,0240384615384615 ; Літера присутня у тексті: 20 разів.
Відносна частота появи літери "н" у тексті = 0,0625 ; Літера присутня у тексті: 52 разів.
Відносна частота появи літери "о" у тексті = 0,0853365384615385 ; Літера присутня у тексті: 71 разів.
Відносна частота появи літери "п" у тексті = 0,0216346153846154 ; Літера присутня у тексті: 18 разів.
Відносна частота появи літери "р" у тексті = 0,0336538461538462 ; Літера присутня у тексті: 28 разів.
Відносна частота появи літери "с" у тексті = 0,0120192307692308 ; Літера присутня у тексті: 10 разів.
Відносна частота появи літери "т" у тексті = 0,0600961538461538 ; Літера присутня у тексті: 50 разів.
Відносна частота появи літери "у" у тексті = 0,0528846153846154 ; Літера присутня у тексті: 44 разів.
Відносна частота появи літери "ф" у тексті = 0 ; Літера присутня у тексті: 0 разів.
Відносна частота появи літери "х" у тексті = 0,00480769230769231 ; Літера присутня у тексті: 4 разів.
Відносна частота появи літери "ц" у тексті = 0,00841346153846154 ; Літера присутня у тексті: 7 разів.
Відносна частота появи літери "ч" у тексті = 0,0132211538461538 ; Літера присутня у тексті: 11 разів.
Відносна частота появи літери "ш" у тексті = 0,015625 ; Літера присутня у тексті: 13 разів.
Відносна частота появи літери "щ" у тексті = 0,0120192307692308 ; Літера присутня у тексті: 10 разів.
Відносна частота появи літери "ь" у тексті = 0,0108173076923077 ; Літера присутня у тексті: 9 разів.
Відносна частота появи літери "ю" у тексті = 0,00841346153846154 ; Літера присутня у тексті: 7 разів.
Відносна частота появи літери "я" у тексті = 0,0132211538461538 ; Літера присутня у тексті: 11 разів.

Середня ентропія нерівномірного алфавіту у заданому тексті: 4,33067035550116
Кількість інформації у тексті: 450,389716972121

4. Проведіть стиснення кожного вхідного файлу за допомогою 5 різних алгоритмів стиснення.

Для цього завдання я використовував WinRAR, WinZip та 7-Zip. Для кожного алгоритму я використовував рівень стиснення Normal, щоб усі були в рівних умовах.

Файл	scp_1.txt, Байт	brake_2.txt, Байт	rick_3.txt, Байт
rar	1181	4083	544
zip	1216	4680	600
gzip	1092	4554	475
xz	1112	4436	516
bz2	932	3685	466
Оригінал	2736	16174	1977
Кількість інформації	659	4095	450

5. У результаті ідеального стиснення розмір файлу повинен бути рівним кількості інформації. Але у реальності розміри архівованих файлів у більшості випадків дещо більші за кількість інформації. Проте, у випадку з великим текстом, помітно сильніше стиснення тексту.

Це відбувається тому, що алгоритми архіваторів побудовані таким чином аби використати повторювані частини тексту. Виходячи з цього, формула розрахунку кількості інформації, використана для програми, не є досконалою, бо вона не враховує передбачення наступного шматочку тексту.

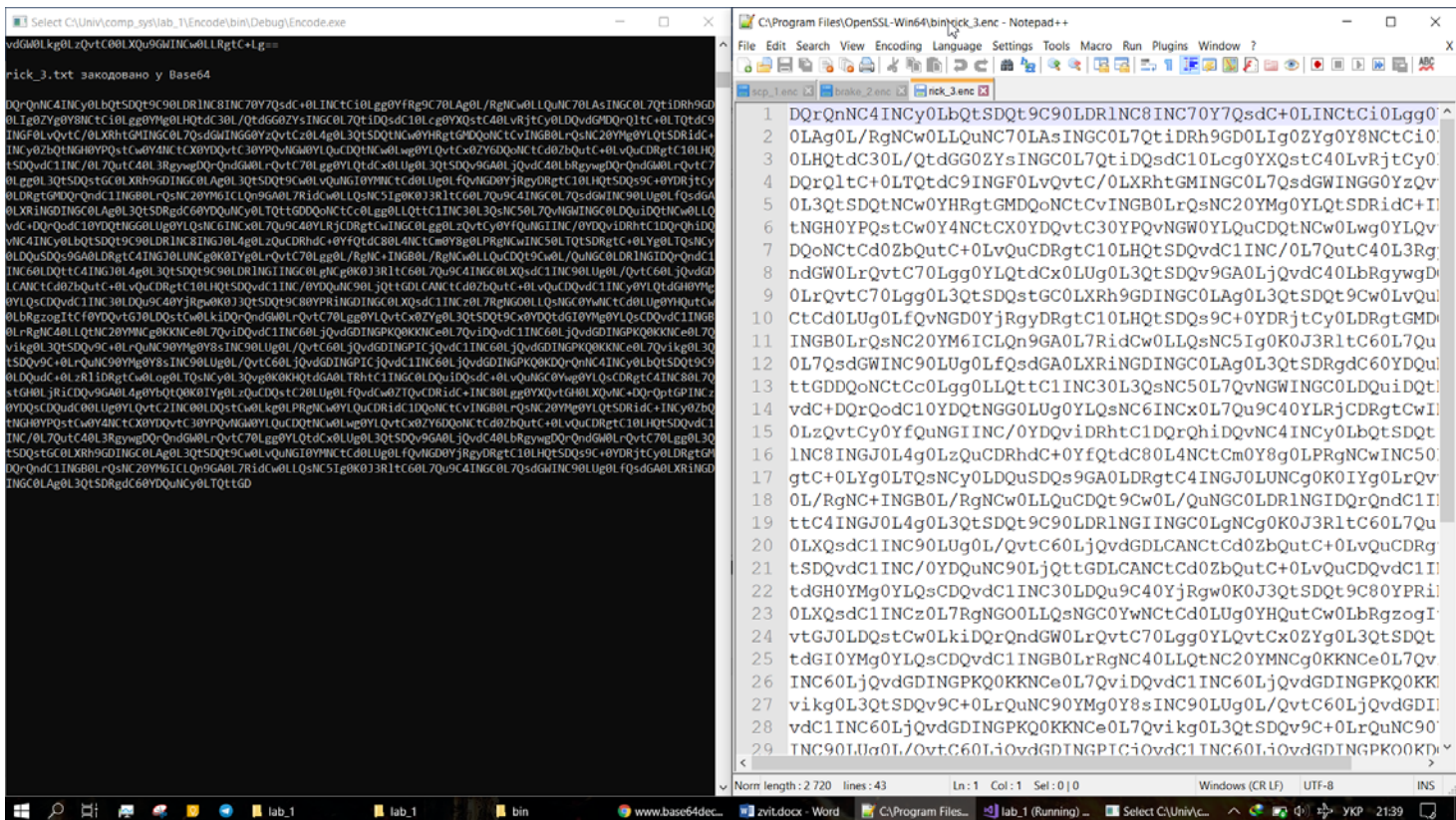
- Хочу звернути уваги на алгоритм bzip2, який виявився найефективнішим у всіх випадках. А також навіть упорався «ідеальним стисненням» у випадку великого файлу, тобто стиснений архів має розмір навіть менший, ніж кількість інформації (у випадку великого файлу справився з цим і RAR).

Дослідження способів кодування інформації на прикладі Base64

1. Ознайомтесь зі стандартом [RFC4648](#)
2. Для практичного засвоєння методу кодування, створіть програму, що кодує довільний файл в Base64 (шляхом реалізації алгоритму вручну, а не виклику бібліотечної функції)

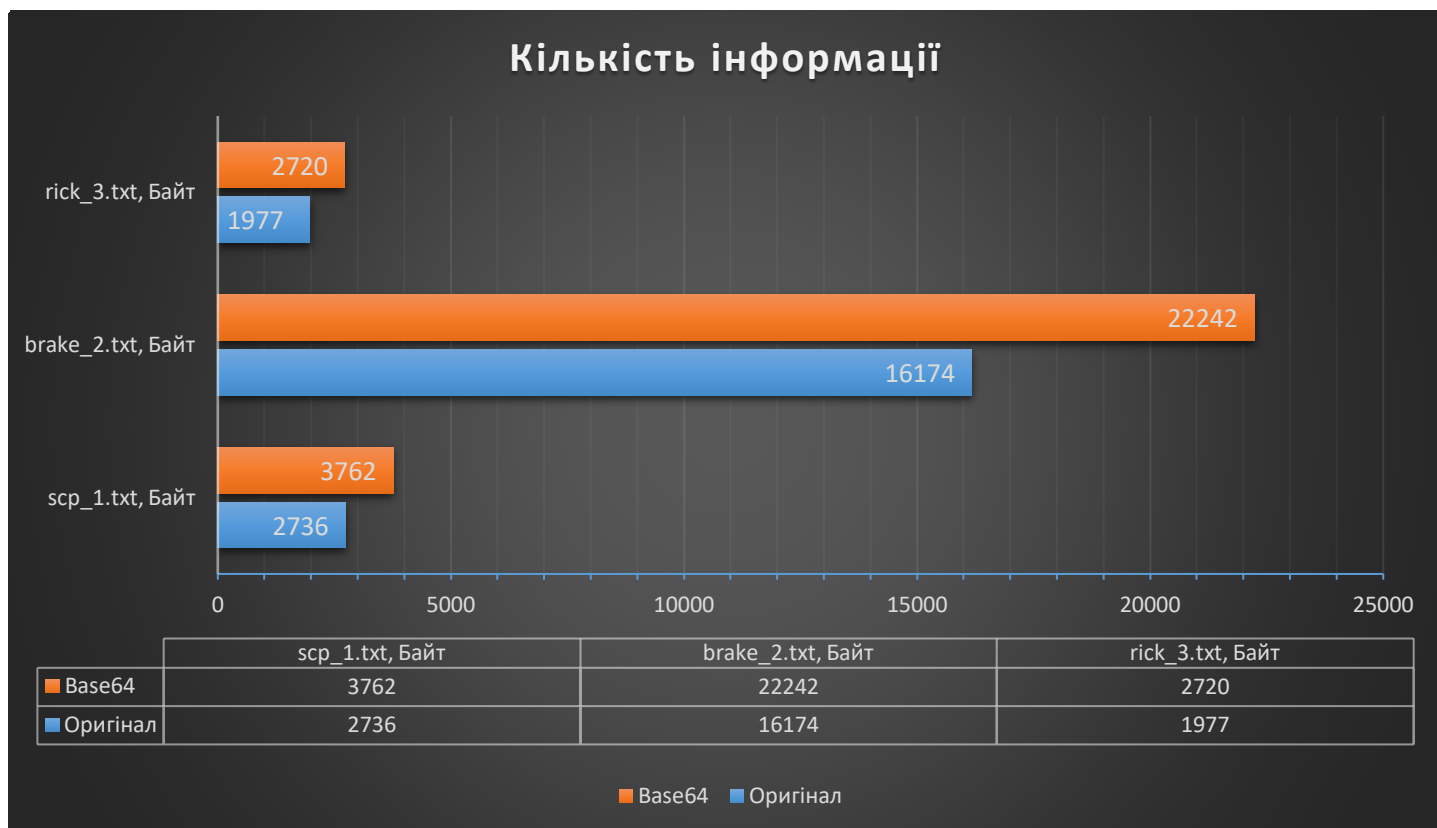
Зліва – закодовано моєю програмою. Справа – використовуючи OpenSSL для Windows

```
U0NQLE3MyAtInCh0LrRg9C70YzQv9GC0YPRgNCwDQrRgNC10LnRgtC40...
1 U0NQLE3MyAtInCh0LrRg9C70YzQv9GC0YPRgNCwDQrRgNC10LnRgtC40
2 MTeZDQrQntCxCJ9GU0LrRgIBTQ1AtMtCzInCYINC60LDQvNC10YDR1iDRg
3 uNC80LDQvdc90Y8NctCe0LEn0ZTQtGCIKE1jogU0NQLE3Mw0K0JrQu
4 0L7QsSfr1NC60YLQsDog0JXQstC60LvRltC0DQrQntGB0L7QsdC70LjQs
5 0LzQvtCy0Lgg0LQsdC10YDR1tCz0LDQvdc90Y8INc0LEn0ZTQtGCI
6 NzMg0L/QvtCy0LjQvdc10L0g0L/QvtGB0YLRLtC50L3QvDQt9CxC0LXRg
7 sNGC0LjRgdGPINcYINC30LDQtGA0LjRgtC+0LzRgyDQtC+0L3RgtC10
8 0YDR1i4gDv9n9GA0Lgg0LLRltC00LRLltC00YPQstCw0L3QvdcGWINC/0
9 0L7QvdcW0LQvtC8INC60L7QvdcG0LXQudC90LXRGnCWINC3IFNDUC0xN
10 0LrQvtC90YLQtdC50L3QtGdAInC/0L7QstC40L3Qvdc+InCY0YXQvtC00
11 INC90LU0g0LzQtdC90YJQtSDrGTGA0YzQvtGFInC+0YHRLtCxCdC9v9GW0
12 INGH0L7Qs9c+INC00LLQtdGA0ZYg0LzQsNG00YLrjCDQsGd0YLQvdcQv
13 sNC50L3QvDQt9Cw0YfQuNC90LXQvdcGWLIAncTCU0LLRliDQvtGB0L7Qs
14 0L7QstC40L3QvdcGWINC/0L7RgdG0C0ZbQudC90L4g0L/RltC00YLrNC40
15 0LDRgtC4INC/0YDRj9C80LjQvSDQt9C+0YDQvtCy0LjQvSDQtC+0L3Rg
16 giDQtYBTQ1AtMtCzINC00L4g0YLQuNGFInC/0zBRgCwG0L/QvtC60Lgg0
17 INGB0L/RltCy0YDQvtCxC0ZbRgtC90LjQtC4INC90LUg0L/QvtC60LjQv
18 jCDQtC+0L3RgtC10LnQvdc10YAsINGWINcY0ZbQvSDQvdc1INCx0YPQt
19 0LDQvNC60L3QtdC90LjQuS4NctCe0L/QuNGBOiDQtCxCJ9GU0LrRgiDQs
20 0L/RgNC40LLQtdC30LXQvdc40Lkg0LIg0JfQvtC90YmGmTkg0YmGmTK5M
21 INGA0L7RhtGWLIdQn9C+0YXQvtC00LbQtdC90L3RjYDQvtCxCJ9GU0LrRg
22 0LXQstGW0LTQvtC80L4uIA0KU0NQLE3MjYDQstC40LPQvtGC0L7QstC70
23 0Lkg0Lcg0LHQtdG0L7QvdcGdINGWINcW0YDQvNCw0YLrRg9GA0Lgg0Lfr1
24 0ZbQtnCw0LzQvdcQsNC10YDQvtC30L7Qv9GM0L3QvtGXNGE0LDRgNCx0
25 sNGA0LrQuCBCLn1sb24uINc0LEn0ZTQtGCIInC0xNzMG0L7QtdNGD0
26 0LQvtdC90LjQvSDRL1iDQtC60YDQsNC5INCy0L7RgNC+0LbQuNC5LIANC
27 0ZTQtGCIInC90LUg0LzQvtC20LUg0YDRg9G0LDRgtC40YHRjYDQsIdRg
28 0YfQsNGBLCDQtC+0LzQuCdQv9C10YDQtdCxC0YPQstCw0ZQg0LIg0LzQt
29 hSD0v9GA0Y/QvNC+0Zc0L10uNC00Li0vNC+0YHRLtGWLIAncTCF0YDQv...
```

Коректність мого алгоритму також перевірена онлайн кодерами/декодерами.

3. Порівняння текстових файлів та їх версій, закодованих у base64:

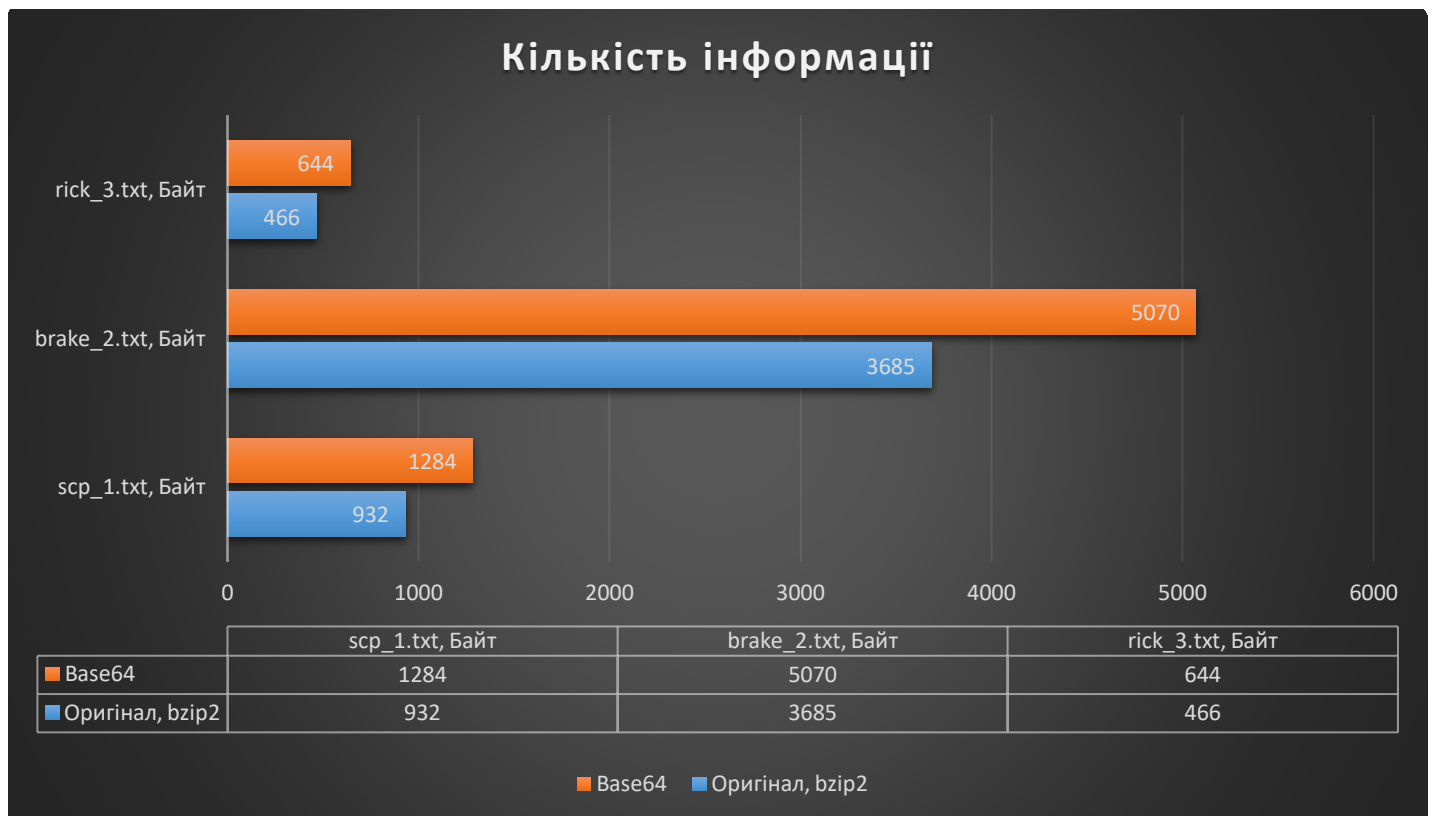

Можна легко помітити, що кількість інформації у закодованих файлах зростає. Це пов'язано з алгоритмом кодування base64 – перетворення, наприклад 3 октетів (по 8 біт) у 4 секстети (по 6 біт), що збільшує розмір на третину.

4. Найефективнішим алгоритмом стиснення виявився bzip2, тому тепер порівняння його з кодуванням у base64:

Перевірка коректності:

```
Select C:\Univ\comp_sys\lab_1\Encode\bin\Debug\Encode.e
scp_1.txt.bz2 закодовано у Base64
Q1po0TFBWSZTWUP
QAFAD77+977+9eC
+977+9Ru+/ve+/
Q1po0TFBWSZTWUP+MqAAALVf+wASQIcss
```


Отже, ситуація аналогічна з попереднім пунктом, тобто розмір зріс на 33% (4/3 або ж третину).

Висновок

У ході виконання лабораторної роботи ознайомився з поняттям ентропії інформації та пов'язаних понять. Теоретичні знання закріпив практично. Також порівняв алгоритми стиснення – обрав кращий з них для випадків, коли треба буде зекономити місце на носії. Теоретично та практично ознайомився з алгоритмом кодування Base64, його перевагами та недоліками.

Код програм, звіт та текстові файли, використані у роботі містяться у репозиторії за [цим посиланням \(натисніть мене\)](#).